

О.С. МОРДОВЦЕВ, М.І. ХРЕБТОВ

МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

У статті проаналізовано сутність ефективного управління грошовими потоками промислового підприємства в умовах мінливого економічного середовища України. Виявлено, що увагу до управління грошовими потоками промислового підприємства обумовлено необхідністю ефективного управління оборотним капіталом; планування капітальних витрат, управління капітальними потребами; управління витратами та їхньою оптимізацією для більш раціонального розподілу ресурсів підприємства у процесі виробництва та управління економічним зростанням. Проведено аналіз основних досліджень концептуальних основ сутності, виникнення, організації управління та рухом грошових потоків на промислових підприємствах. Визначені основні положення ефективного управління грошовими потоками промислового підприємства. Сформовано два основні підходи до визначення категорії «грошовий потік». Зроблено порівняння визначень терміну «грошовий потік» згідно М(С)БО та П(С)БО. Розроблено єдине універсальне визначення терміну «грошовий потік». Проаналізовано основи управління грошовими потоками на промислових підприємствах, які є важливою складовою загальної системи управління його фінансовою діяльністю, тому що воно дає змогу вирішувати різноманітні задачі фінансового менеджменту і підпорядковано його головній меті. На основі досліджень відомих вчених-економістів було сформовано універсальний та дієвий методичний підхід до управління грошовими потоками підприємства який ґрунтується на принципах (системності, комплексності, адаптивності, динамічності, безперервності, наукової обґрунтованості, оптимальності, інформативності, ефективності, максимізації прибутку, забезпечення оптимального рівня витрат, збалансованості); функціях (аналіз, планування, прогнозування, координація, організація, контроль), відповідному методичному інструментарію та необхідному ресурсному забезпеченні. Зроблено висновок, що розроблений методичний підхід доцільно використовувати на великих промислових підприємствах для оптимізації грошових потоків.

Ключові слова: управління, грошові потоки, методичний підхід, аналіз, оцінка, прогнозування.

А.С. МОРДОВЦЕВ, М.И. ХРЕБТОВ

МЕТОДИЧЕСКИЙ ПОДХОД К УПРАВЛЕНИЮ ДЕНЕЖНЫМИ ПОТОКАМИ ПРОМЫШЛЕННОГО ПРЕДПРИЯТИЯ

В статье проанализирована сущность эффективного управления денежными потоками промышленного предприятия в условиях меняющейся экономической среды Украины. Вывявлено, что внимание к управлению денежными потоками промышленного предприятия обусловлено необходимостью эффективного управления оборотным капиталом; планирование капитальных затрат, управление капитальными потребностями; управление затратами и их оптимизацией для более рационального распределения ресурсов предприятия в процессе производства и управления экономическим ростом. Проведен анализ основных исследований концептуальных основ сущности, возникновения, организации управлением и движением денежных потоков на промышленных предприятиях. Определены основные положения эффективного управления денежными потоками промышленного предприятия. Сформировано два основных подхода к определению категории «денежный поток». Сделано сравнение определений термина «денежный поток» согласно М(С)БУ и П(С)БУ. Разработано единое универсальное определение термина «денежный поток». Проанализированы основы управления денежными потоками на промышленных предприятиях, которые являются важной составной частью общей системы управления его финансовой деятельностью, потому что оно позволяет решать разнообразные задачи финансового менеджмента и подчинено его главной цели. На основе исследований известных ученых-экономистов был сформирован универсальный и действенный методический подход к управлению денежными потоками предприятия основанный на принципах (системности, комплексности, адаптивности, динамичности, непрерывности, научной обоснованности, оптимальности, информативности, эффективности, максимизации прибыли, обеспечение оптимального уровня расходов, сбалансированности); функций (анализ, планирование, прогнозирование, координация, организация, контроль), соответствующем методическом инструментарии и необходимом ресурсном обеспечении. Сделан вывод, что разработанный методический подход целесообразно использовать на крупных промышленных предприятиях для оптимизации денежных потоков.

Ключевые слова: управление, денежные потоки, методический подход, анализ, оценка, прогнозирование.

O. MORDOVITSEV, M. KHREBTOV

METHODOICAL APPROACH TO CASH FLOW MANAGEMENT OF AN INDUSTRIAL ENTERPRISE

The article analyzes the essence of effective management of cash flows of industrial enterprises in the changing economic environment of Ukraine. Revealed that attention to cash flow management of industrial enterprises due to the need for effective management of working capital; planning of capital expenditures, management capital needs; cost management and optimization for a more efficient allocation of resources of the enterprise in the process of production and control economic growth. The analysis of the basic researches of conceptual bases of essence, origin, the organization by management and movement of cash flows at the industrial enterprises is carried out. The basic provisions of effective management of cash flows of the industrial enterprise are defined. Two main approaches to the definition of the category "cash flow" are formed. A comparison of the definitions of the term "cash flow" according to M (C)BU and p (C) BU. A single universal definition of the term "cash flow" has been developed. Analyzed the basics of cash flow management in industrial enterprises, which are an important part of the overall management system of its financial activities, because it allows you to solve a variety of tasks of financial management and subordinated to its main purpose. Based on studies of well-known economists was formed versatile and effective methodical approach to the management of cash flows of the company based on the principles (consistency, comprehensiveness, adaptability, dynamism, continuity, scientific validity, optimality, informativeness, efficiency, profit maximization, optimum level of expenses, balance); functions (analysis, planning, forecasting, coordination, organization, control), appropriate methodological tools and necessary resources. It is concluded that the developed methodological approach is appropriate to use in large industrial enterprises to optimize cash flows.

Keywords: management, cash flows, methodological approach, analysis, assessment, forecasting.

Вступ. У сучасних умовах розвитку ринкової економіки України відбулися істотні зміни в системі управління фінансами на підприємствах, розробці фінансової політики, основою якої є управління грошовими потоками. У цих умовах необхідно переглянути методичні підходи до управління грошовими потоками. Спроби окремих підприємств самостійно розробити нову ефективну систему управління грошовими потоками через слабе теоретичне опрацювання, відсутність практичних навичок, брак кваліфікованих фахівців не завжди є ефективними та мають недоліки як методичного, так й практичного характеру.

У зв'язку з цим, виникла гостра необхідність розробки поліпшеної системи управління грошовими потоками на підприємстві на основі опрацьованого підходу до управління фінансами організації. Отже, важливість дослідження проблем формування єдиного методичного підходу до управління грошовими потоками обумовлюється тим, що вони обслуговують господарську діяльність в усіх її напрямках.

Постановка задачі. Ефективне та дієве управління грошовими потоками промислового підприємства в умовах мінливого економічного середовища України дозволяє вирішити основне завдання промислового підприємства – підвищення ефективності його функціонування, а також забезпечити фінансову рівновагу та безперервність діяльності підприємства, прискорити обіг його капіталу, знизити ризик банкрутства та отримати бажаний прибуток.

Таким чином, увагу до управління грошовими потоками обумовлено необхідністю ефективного управління оборотним капіталом (оцінки короткострокових потреб у наявних грошових коштах та управління запасами); планування капітальних витрат, управління капітальними потребами (фінансування за рахунок власних коштів

або кредитів банку); управління витратами та їхньою оптимізацією для більш раціонального розподілу ресурсів підприємства у процесі виробництва та управління економічним зростанням.

Досягнення фінансової рівноваги та забезпечення збільшення основного показника промислового підприємства – вартості майна є запорукою його фінансово-економічного зростання. Тому формування ефективного методичного підходу до управління грошовими потоками промислового підприємства є актуальним напрямком дослідження.

Мета роботи. Метою статті є розробка ефективного методичного підходу до управління грошовими потоками промислового підприємства.

Аналіз основних досягнень і літератури. Концептуальні основи сутності, виникнення, організації управління та рухом грошових потоків промислового підприємства достатньо широко розглядаються в працях зарубіжних та вітчизняних вчених, а саме: Васильченко З.М., Пірог Д.В. [1], Бланк І.А. [4], Бутинець Ф.Ф. [5], Нікбахт Е., Гроппеллі А. [6], Іванчук О.В. [7], Непочатенко О.О. [8], Тарасенко І.О. [9], Спільник І.В. [11], Артюх І. [12] та інших. Цими вченими-економістами було здійснено досить багато напрацювань із зазначеної тематики, але ще не сформовано єдиної теоретичної бази, яка б охоплювала увесь комплекс питань управління грошовими потоками промислового підприємства. Також не визначено єдиного підходу при визначенні, тлумаченні та класифікації категорії грошові потоки промислового підприємства.

Викладення основного матеріалу дослідження.

Аналіз фінансово-економічної літератури дав змогу встановити, що вітчизняні та закордонні вчені по-різному трактують визначення поняття «грошові потоки» промислового підприємства, внаслідок чого по-різному підходять до управління ним, що видно із таблиці 1.

Таблиця 1 – Підходи до визначення поняття «грошових потоків» промислового підприємства

№ з/п	Автор	Сутність грошових потоків
1	Бланк І.А. [2]	Грошовий потік – сукупність розподілених у часі надходжень і виплат коштів, генерованих господарською діяльністю підприємства
2	Бутинець Ф.Ф. [5]	Грошовий потік – найважливіший самостійний об'єкт фінансового аналізу, який проводиться з метою оцінки фінансової стійкості та платоспроможності підприємства
3	Гроппеллі А. Нікбахт Е. [6]	Грошовий потік – як міра ліквідності підприємства, що складається з чистого доходу і безготівкових витрат, таких, як амортизаційні відрахування
4	Іванчук О.В. [7]	Грошовий потік – надходження (додатний грошовий потік) і витрачання (від'ємний грошовий потік) коштів у процесі здійснення господарської діяльності підприємства
5	Непочатенко О.О. [8]	Грошовий потік – є одним із ключових моментів оптимального співвідношення між ліквідністю та прибутковістю
6	Тарасенко І.О. [9]	Грошовий потік – надлишок, який утворюється на підприємстві в результаті всіх операцій, пов'язаних із господарською діяльністю
7	Спільник І.В. [11]	Грошовий потік – сукупність розподілених у часі надходжень і виплат коштів, генерованих господарською діяльністю підприємства
12	Артюх І. [12]	Грошовий потік – надходження і витрати грошових коштів в процесі здійснення господарської діяльності підприємства

Важлива роль у дослідженні ефективного управління грошовими потоками промислового підприємства відзначено такими основними положеннями.

1. Грошові потоки промислового підприємства приймають участь у господарської діяльності практично в усіх її аспектах. Тобто, грошовий потік можна уявити як систему «фінансового кровообігу» господарського організму підприємства. Отже, ефективно організовані грошові потоки промислового підприємства є найважливішим показником його «фінансового здоров'я», а також передумовою досягнення позитивних результатів діяльності у майбутньому.

2. Правильне управління грошовими потоками промислового підприємства в процесі його стратегічного розвитку забезпечується його фінансовою рівновагою. Фінансова стійкість підприємства значною мірою визначається тим, наскільки різні види потоків грошових коштів синхронізовані між собою за обсягами й в часі. Великий рівень такої синхронізації забезпечує пришвидшення реалізації стратегічних цілей розвитку промислового підприємства.

3. Рациональне формування грошових потоків промислового підприємства сприяє підвищенню ефективності здійснення операційного процесу підприємства. Будь-який збій у здійсненні грошових платежів буде негативно позначатися на формуванні запасів сировини та матеріалів, продуктивності праці, реалізації продукції тощо.

4. Правильне «керування» грошовими потоками дасть змогу скоротити потреби промислового підприємства у позиковому капіталі за допомогою забезпечення більш раціонального й ощадливого використання власних фінансових ресурсів, які сформовано із внутрішніх джерел. Таким чином, особливу актуальність цей аспект управління грошовими потоками промислового підприємства набуває для тих підприємств, які знаходяться на ранніх стадіях свого життєвого циклу, а отже, доступ яких до зовнішніх джерел фінансування досить обмежений.

5. Управління грошовими потоками промислового підприємства є важливим фінансовим важелем забезпечення прискорення обігу різного капіталу. Цьому допомагає скорочення тривалості виробничого і фінансового циклів, що досягається в процесі ефективного управління грошовими потоками, а також зниження потреби в самому капіталі.

6. Ефективізація управління грошовими потоками промислового підприємства забезпечує зниження ризику неплатоспроможності підприємства, а отже підвищення його ліквідності.

7. Активні форми управління грошовими потоками промислового підприємства дадуть змогу отримати бажаний додатковий прибуток, який генеровано безпосередньо його грошовими активами, за допомогою ефективного використання тимчасово вільних залишків коштів у складі оборотних активів, а також накопичуваних

інвестиційних ресурсів у здійсненні фінансових інвестицій.

Отже, з наведених визначень можна зробити певне узагальнення: в економічній літературі сформувалися два основні підходи до визначення категорії грошовий потік:

– грошовий потік – це різниця між отриманими і виплаченими підприємством коштами за певний визначений період, тобто це сума надлишку або недостачі грошових коштів;

– грошовий потік – це безперервний рух коштів (обіг), тобто їх надходження й виплати (притоки й відтоки) за певний визначений період.

Перше визначення зводиться до того, що грошовий потік – це залишок грошових ресурсів на конкретний момент часу, який не може ототожнюватися з потоком (обігом, рухом), оскільки потік означає рух. При цьому обсяг грошових потоків може характеризуватися такими показниками як обсяг коштів, які надійшли, та обсяг витрачених коштів. На думку фахівців грошовий потік має визначатися як сукупність послідовно розподілених у часі подій, пов'язаних з відокремленням та логічно завершеним фактом зміни власника грошових ресурсів через виконання зобов'язань між економічними агентами (суб'єктами господарювання, державою, домогосподарствами, міжнародними організаціями). Грошові потоки безпосередньо пов'язані з рухом коштів на підприємстві, який відображає надходження у розпорядження суб'єкта господарювання грошових ресурсів та їх використання [4].

Визначення грошового потоку в МСБО №7 «Звіт про рух грошових коштів» звучить, як надходження і вибуття грошових коштів та їхніх еквівалентів [2]. Визначення «грошовий потік» в П(С)БО № 4 [3] «Звіт про рух грошових коштів» відсутнє, але під ним розуміють поняття «рух грошових коштів», що абсолютно ідентично визначенню «грошовий потік» в МСБО № 7.

Аналізуючи вищевикладене, постає питання вибору найбільш вдалого визначення грошового потоку і його уточнення. Отже, у нашому дослідженні будемо опиратися на наступне визначення категорії «грошовий потік» – це сукупність розподілених у часі надходжень і видатків грошових коштів та їхніх еквівалентів, генерованих його господарською діяльністю, рух яких пов'язаний з факторами часу, структури, ризику і ліквідності.

Таким чином, грошові кошти є найбільш ліквідними активами підприємства. Вони присутні на початковому та кінцевому етапах облікового циклу, який включає придбання товарів, виробництво продукції, виконання робіт, надання послуг, а також їх продаж та отримання виручки. Платоспроможність підприємства та його ліквідність передусім залежать від обсягів і швидкості руху грошового обороту, ефективності його управління. Отже, ефективне управління грошовими потоками промислового підприємства

дає змогу забезпечити фінансову стійкість та платоспроможність підприємства.

На думку Бутинця Ф.Ф. [4], «управління грошовими потоками – один із найважливіших сегментів фінансової роботи на підприємстві, від ефективності організації якого залежать як поточні результати діяльності, так і майбутні темпи розвитку господарюючого суб'єкта». Загальна мета управління грошовими коштами – забезпечення збалансованості їх потоків, що дає можливість підтримувати достатній рівень платоспроможності та фінансової стійкості підприємства

Сучасна вітчизняна наука характеризується наявністю декількох підходів до побудови механізму управління грошовими потоками підприємства, розроблених Бланком І.О. [4], Тарасенко І.О. та Г.В. Ситник [9]. Обидві торії наполягають на таких напрямках управління, як збалансування і синхронізація надходжень і видатків грошових коштів. Проте можна визначити третій напрям – максимізація чистого грошового потоку чи, навпаки, вирівнювання вхідних і вихідних потоків.

На думку Тарасенко І.О., третім напрямом управління грошовими потоками має виступати вирівнювання грошових потоків [9, с. 127]. За такого підходу виконуються умови ефективності використання запасів грошових активів через зменшення страхових їх залишків, пов'язаних із циклічністю та/або сезонністю діяльності підприємства. Однак визначення прийнятності такого підходу полягає у співставленні втрати економічної вигоди, пов'язаною із невідповідністю вхідного і вихідного грошових потоків.

Відповідно до підходу, запропонованого Бланком І.О., іншим напрямом побудови механізму управління грошовими потоками підприємства має стати максимізація чистого грошового потоку [4, с. 316]. Однак, наполягаючи на застосуванні такого напрямку, автор суперечить самому собі, оскільки досягнення збалансованості і синхронності грошових потоків призводить до наближення значення чистого грошового потоку до нуля, відповідно, максимізація чистого грошового потоку автоматично стає неможливою.

Також, у роботах професора Бланка І.О. представлено найбільш послідовний та аналітично цілісний методичний підхід. Згідно з викладеною концепцією, аналіз грошових потоків підприємства доцільно проводити за такими етапами роботи, як:

- вивчення динаміки обсягу формування позитивного грошового потоку;
- оцінка обсягу формування від'ємного грошового потоку;
- дослідження збалансованості грошових потоків;
- вивчення синхронності грошових потоків та оцінка ефективності грошових потоків.

Надана методика забезпечує комплексне вивчення характеристик грошових потоків у процесі аналізу [4, с. 317].

На рисунку 1 надано методичний підхід до управління грошовими потоками промислового підприємства, який ґрунтується на принципах (системності, комплексності, адаптивності, динамічності, безперервності, науковій обґрунтованості, оптимальності, інформативності, ефективності, максимізації прибутку, забезпечення оптимального рівня витрат, збалансованості); функціях (аналіз, планування, прогнозування, координація, організація, контроль), відповідному методичному інструментарії, необхідному ресурсному забезпеченні.

Головна мета – забезпечення ефективного та збалансованого руху грошових потоків, досягнення фінансової стійкості і ліквідності підприємства. Мета визначила основні завдання:

- розробка методів аналізу руху грошових потоків;
- розробка моделі прогнозування руху грошових потоків;
- розробка методів забезпечення збалансованості та синхронності грошових потоків;
- розробка методу оцінки ефективності грошових потоків.

На першому етапі проводиться аналіз і оцінка руху грошових потоків на основі ретроспективної інформації, отриманої за результатами обліку фінансової діяльності підприємства. При цьому рекомендується застосовувати перевірені методи аналізу та оцінки: горизонтальний і вертикальний аналіз фінансової звітності; аналіз рівномірності розподілу коштів протягом року; коефіцієнтний аналіз тощо. Результати аналізу і комплексної оцінки коефіцієнтів дозволять адекватно провести прогноз очікуваних тенденцій руху грошових коштів в короткостроковому, довгостроковому періоді і розробити програмні заходи, спрямовані на виконання поставлених завдань.

Застосування методів прогнозування можливе лише в разі наявності детальної помісячного інформації про позитивні і негативні грошові потоки підприємства. В цьому випадку можна застосувати найбільш популярні методи ковзної середньої або експоненціального згладжування.

На основі результатів аналізу та прогнозу розробляються програмні заходи:

1. Заходи щодо організації ефективного бухгалтерського обліку грошових коштів.
2. Заходи оптимізації надлишкового грошового потоку.
3. Заходи по забезпеченню збалансованості грошових потоків.
4. Заходи по забезпеченню синхронності грошових потоків.
5. Заходи щодо підвищення чистого грошового потоку.
5. Бюджетне планування грошових потоків.

Рисунок 1 – Методичний підхід до управління грошовими потоками промислового підприємства (розроблено автором)

Бюджетне планування обсягу грошових потоків майбутніх та поточних джерел грошових коштів, їх вимагає від фінансового менеджера визначення розміру та строків надходження або вибуття,

обґрунтування доцільності витрат за видами господарських операцій, прогнозування прострочення виконання грошових зобов'язань, розрахунку розміру майбутніх фінансових потреб підприємства.

В процесі реалізації планових заходів необхідне здійснення постійного контролю, що дозволяє, з використанням системи зворотного зв'язку, своєчасно реагувати на критичні відхилення індикаторів, що характеризують рух грошового потоку. Наявність зворотного зв'язку підвищує адаптивність системи управління і дозволяє коригувати план заходів при зміні зовнішніх і внутрішніх факторів.

Висновки. У ході проведеного дослідження сучасних теоретичних і практичних засад управління грошовими потоками промислового підприємства було виявлено, що сам термін «грошові потоки» має неоднозначне трактування серед вітчизняних та зарубіжних вчених. Було доведено, що універсальним визначенням грошового потоку промислового підприємства є сукупність розподілених у часі надходжень і видатків грошових коштів та їхніх еквівалентів, генерованих його господарською діяльністю, рух яких пов'язаний з факторами часу, структури, ризику і ліквідності. Спираючись на це визначення, а також на дослідження відомих вчених-економістів щодо питання управління грошовими потоками промислового підприємства було розроблено методичний підхід до управління грошовими потоками підприємства який ґрунтується на принципах (системності, комплексності, адаптивності, динамічності, безперервності, науковості, обґрунтованості, оптимальності, інформативності, ефективності, максимізації прибутку, забезпечення оптимального рівня витрат, збалансованості); функціях (аналіз, планування, прогнозування, координація, організація, контроль), відповідному методичному інструментарію та необхідному ресурсному забезпеченні.

Список літератури

1. Васильченко З.М., Пірог Д.В. Теоретичні основи управління грошовими потоками банку. *Економіка. Проблеми економічного становлення. Вісник № 1*. 2010. № 1. С. 44–49.
2. *Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку* / пер. з англ. за ред. С.Ф. Голова. К.: ФІБАУ, 1998. 736 с.
3. *Положення (стандарти) бухгалтерського обліку* URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0398-99> (дата звернення: 25.10.2018 р.)
4. Бланк І.А. *Фінансовий менеджмент: Учебный курс 2-е изд., перераб. и доп.* К.: Ника-Центр, Эльга, 2004. 656 с.
5. Бутинець Ф.Ф. *Економічний аналіз: [навчальний посібник]*. Житомир : Рута, 2003. 680 с.

6. Нікбахт Е., Гроппеллі А. *Фінанси*. – К.: Основи, 1993. 383 с.
7. Іванчук О.В. *Фінансовий аналіз: Навчально-методичний посібник*. К.: Алерта, 2014. 768 с.
8. Непочатенко О.О., Мельничук Н.Ю. *Фінанси підприємств*. К.: «Центр учбової літератури», 2013. 504 с.
9. Тарасенко І.О. *Фінанси підприємств: підручник*. – К.: КНУТД, 2015. 360 с.
10. Why cash flow is the king? URL: <https://www.pinterest.com/pin/300756081349738667> (дата звернення 11.03.2017 р.).
11. Спілник І.В. Аналіз грошових потоків підприємства за даними фінансової звітності підприємства: значимість, мета, завдання. *Обліково-аналітичне та правове забезпечення інституційних секторів економіки України в умовах євроінтеграції та інноваційного розвитку: збірник наукових праць всеукр. наук.-практ. конф. (30 березня 2017 р., м. Тернопіль)*. 2017. С. 138–140.
12. Артюх І. *Значення та аналіз грошових коштів в умовах ринкової економіки*. URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Evu/2009_13/Artuh.pdf (дата звернення 10.03.2017 р.).

References (transliterated)

1. Vasylychenko Z.M. Piroh D.V. Teoretychni osnovy upravlinnia hroshovymy potokamy banku [Theoretical bases of management of cash flows of the bank]. *Ekonomika. Problemy ekonomichnoho stanovlennia. Visnyk № 1* [Economy. Problems of economic formation. Bulletin no. 1]. 2010. vol. 1. pp. 44–49.
2. Holov S.F. *International accounting standards*. Kiev, FPBAU, 1998. 736 p.
3. *Polozhennia (standarty) bukhghalterskoho oblik* [Accounting Standards]. Available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0398-99>. (accessed 25.10.2018).
4. Blank Y.A. *Financial Management: Training Course*. Kiev, Nyka-Tsentr, Elha. 2004. 656 p.
5. Butynets F.F. *Economic analysis: [tutorial]*. Zhytomyr, Ruta. 2003, 680 p.
6. Nikbakht E., Groppelli A. *Finances*. Kiev, Osnovy. 1993. 383 p.
7. Ivanchuk O.V. *Financial Analysis: Educational Manual*. Kiev, Alerta, 2014. 768 p.
8. Nepochatenko O.O., Melnychuk N.U. *Business Finance*. Kiev, «Tsentr uchbovoi literatury». 2013. 504 p.
9. Tarasenko I.O. *Business Finance: Tutorial*. Kiev, KNUITD. 2015. 369 p.
10. Why cash flow is the king? Available at: <https://www.pinterest.com/pin/300756081349738667> (accessed 25.10.2018).
11. Spilnyk I.V. Analiz hroshovykh potokiv pidpriemstva za danymy finansovoi zvitnosti pidpriemstva: znachymist, meta, zavdannia [Analysis of cash flows of the enterprise according to the financial statements of the enterprise: significance, purpose, task]. *Oblikovo-analitychne ta pravove zabezpechennia instytutsiinykh sektoriv ekonomiky Ukrainy v umovakh yevrointehratsii ta innovatsiinoho rozvytku: zbirnyk naukovykh prats vseukr. nauk.-prakt. konf.* [Accounting and analytical and legal support of the institutional sectors of the Ukrainian economy in the conditions of European integration and innovation development: a collection of scientific papers. science-practice conf]. 2017, pp.138–140.
12. Artiukh I. *Znachennia ta analiz hroshovykh koshtiv v umovakh rynkovoi ekonomiky* [Value and analysis of cash in a market economy]. Available at: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Evu/2009_13/Artuh.pdf. (accessed 25.10.2018).

Надійшла (received) 23.03.2020

Відомості про авторів / Сведения об авторах / About the Authors

Мордовцев Олександр Сергійович (Mordovtsev Oleksandr) – кандидат економічних наук, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», доцент кафедри міжнародного бізнесу та фінансів, м. Харків, Україна; ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1653-5440>; e-mail: asmordov@gmail.com

Хребтов Максим Іванович (Khrebtov Maksym) – Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», магістрант групи БЕМ-М419а; Харків, Україна; e-mail: whataswish@gmail.com